

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ

Μ. Δούκα, Ι. Θεοδοσίου, Β. Κατσαρού, Ν. Κουτελιέρη,
Δ. Λίτινα, Μ. Μπόθου¹

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εξετάζει βιβλιογραφικά και ερευνητικά, τα συναισθήματα των αθλητών με αναπηρία και την εμπειρία που συνεπάγεται η συμμετοχή τους στους Παραολυμπιακούς Αγώνες. Ακόμη, εξετάζει αν οι αθλητές δέχονται υποστήριξη από το οικογενειακό αλλά και το αθλητικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένης και της συμβολής του κοινωνικού λειτουργού. Το ερευνητικό μέρος της εργασίας μάλιστα έχει ως σκοπό να αναδείξει τις τυχόν δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, αλλά και τα συναισθήματα που βιώνουν από την επίτευξη ή μη των στόχων τους.

Η μέθοδος της συλλογής των δεδομένων που εφαρμόστηκε ήταν η ποσοτική, με τη χρήση ερωτηματολογίου, ενώ το δείγμα αριθμήθηκε από πενήντα ένα (51) άτομα. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έγινε με τη στατιστική μέθοδο SPSS. Από τα συναχθέντα στοιχεία, διαφάνηκε μεν, μεταξύ άλλων, η ικανοποίηση των παραολυμπιονικών από την αθλητική τους δραστηριότητα, αλλά αναδείχτηκε και η απουσία των κοινωνικών λειτουργών από την προσφορά υποστηρικτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Λέξεις Κλειδιά: Παραολυμπιακοί Αγώνες, άτομα με αναπηρία, κοινωνικοί λειτουργοί

1. Εισαγωγή

Η ανάδειξη των ικανοτήτων των ατόμων με αναπηρία μέσα από τις επιδόσεις τους συμβάλλει αθροιστικά στην προαγωγή της κοινωνικής παρουσίας τους, ενώ δρα ταυτόχρονα ενάντια στον κοινωνικό αποκλεισμό τους.

Οι Παραολυμπιακοί Αγώνες, αποτελώντας την κορυφή των αθλητικών δραστηριοτήτων για τα άτομα με αναπηρία, μα και οι ίδιοι οι αθλητές που λαμβάνουν μέρος, παίζουν σημαντικό ρόλο στην αλλαγή της λαθεμένης αντίληψης και προκατάληψης για την αναπηρία. Συγκεκριμένα, οι αθλητικοί αγώνες, από τη φύση τους, επηρεάζουν ως ένα βαθμό με θετικό πρόσημο την εικόνα των αναπήρων παγκο-

1. Η Μ. Δούκα είναι κοινωνική λειτουργός, MAHSS(Leeds), MASPSW(York), Καθηγήτρια Εφαρμογών, ΤΕΙ Αθénas. Η Ι. Θεοδοσίου, η Β. Κατσαρού, η Ν. Κουτελιέρη, η Δ. Λίτινα και η Μ. Μπόθου είναι κοινωνικοί λειτουργοί.

σμίως, προωθώντας αλλαγές, ακόμα και νεωτερισμούς στην προσέγγισή τους. Οι αλλαγές αυτές, μεταφραζόμενες σε ένα ευρύ πλέγμα αλληλεπιδράσεων των ατόμων με το κοινωνικό τους περιβάλλον, αφορούν, μεταξύ άλλων, σε θεσμικές διαδικασίες, στη βελτίωση της πρόσβασής τους σε διάφορους χώρους, στη βελτίωση της εικόνας του ατόμου-αθλητή, καθώς και στη λήψη μέτρων για την αντιμετώπισή της αναπηρίας. Οι δε αθλητές, ως το έμψυχο υλικό της όλης διαδικασίας, προσδίδουν ταυτότητα σε αυτήν και συνάμα, μέσω της συνειδητοποίησης και αξιοποίησης του δυναμικού τους, κερδίζουν σε αυτοπεποίθηση και τόνωση της προσωπικότητάς τους και φυσικά αναγνώριση.

Αποτέλεσμα των προσπαθειών και των αγώνων τους, καθώς και της ευρύτερης εξέλιξης σε αυτόν τον τομέα, είναι τα τελευταία τριάντα χρόνια η θεώρηση της αναπηρίας και η μελέτη της να έχουν ουσιαστικά αλλάξει, καθώς έχει αποδειχτεί, μεταξύ άλλων, ότι μέσα από ειδικές συνθήκες εκπαίδευσης που παρέχονται στα άτομα με αναπηρία μπορεί να τους δοθεί η ευκαιρία να πετύχουν πολλά επιτεύγματα στους τομείς των ενδιαφερόντων τους (Alderson, 1998). Τα ίδια άτομα - αθλητές έχουν καταφέρει συν τω χρόνω με τη δραστηριοποίηση και την επιτυχία τους στον αθλητικό στίβο να υπερκεράσουν σημαντικά συμπεριφορές και προκαταλήψεις που είχαν αντιμετωπίσει στο παρελθόν και να κατακτήσουν ενεργό θέση στην κοινωνία. Παρόλα αυτά, συχνά οι αθλητές δεν γίνονται γνωστοί για τα επιτεύγματά τους, αλλά για την αναπηρία τους, την οποία σπεύδουν πολλοί να περιγράψουν, γεγονός που συνδέεται και με τη μικρή δυνατότητα που τους προσφέρεται για ενδυνάμωση (Peers, 2009).

Σε κάθε περίπτωση η ετερότητα υπό το συγκεκριμένο πρίσμα της αναπηρίας – ως στοιχείο της ανθρωπίνης φύσης – δεν συνεπάγεται απαραίτητα συνολική ελλειμματικότητα και αδυναμία παραγωγικής δράσης, κάτι που εντυπώνεται στην ανθρώπινη συλλογική συνείδηση σε όλα τα επίπεδα.

Η αναπηρία θεωρείται πλέον ως ένα κοινωνικό και πολιτικό ζήτημα, με πολλές προεκτάσεις και αναπτυσσόμενες δυναμικές και όχι ως ένα αμιγώς ιατρικό θέμα. Γι' αυτό και υπάρχει μία σχετικότητα ως προς το τι σημαίνει «ομαλή» λειτουργία του σώματος και μέχρι πού φτάνουν οι ιατρικές παρεμβάσεις που προσπαθούν να γιατρέψουν την αναπηρία ή να διατηρήσουν τη λειτουργία του σώματος σε καλή κατάσταση ανάλογα φυσικά με το είδος της αναπηρίας του κάθε ατόμου. Σε αυτή τη βάση, η εν λόγω οπτική, που είναι και η επικρατούσα ως άποψη στις κοινωνικές επιστήμες, αναφέρεται ως κοινωνική και πολιτική διάσταση της αναπηρίας, με την εστίαση στο πώς θα μειωθεί ο στιγματισμός του ατόμου και θα αναδειχθούν οι δυνατότητές του, σε αντίθεση με την καθαρά ιατρική οπτική (Oliver, 1996).

Η Διεθνής Παραολυμπιακή Επιτροπή από το 2003 έθεσε ως αποστολή της όχι μόνο την προώθηση του αθλητισμού, αλλά και τη χρήση του για τη συνεχή παγκόσμια προβολή των αξιών του Παραολυμπιακού κινήματος (IPC, 2003). Οι αποφάσεις που λήφθηκαν για το σκοπό αυτό αφορούσαν στην προώθηση του κινήματος

μέσα από τη διαφήμιση, τις εμφανίσεις στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και την επίσημη διασύνδεσή του με τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Με αφορμή τις παραπάνω διαπιστώσεις, αποφασίσαμε να ασχοληθούμε με το θέμα των Παραολυμπιακών Αγώνων διεξάγοντας μία ποσοτική έρευνα, στην οποία συμμετείχαν μέλη από τον Σύλλογο των Παραολυμπιονικών Ελλάδας, με σκοπό να αναδείξουμε την προσπάθειά τους, ως ατομικό και συλλογικό αγώνα, και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν σε πρακτικό και όχι μόνο επίπεδο. Ταυτόχρονα, έγινε προσπάθεια να προσεγγιστεί η αναπηρία μέσα από την οπτική της συμμετοχής και των επιτευγμάτων των ατόμων με αναπηρία, θεωρώντας τους Παραολυμπιακούς ως την κορυφαία προσπάθεια για ανάδειξη των ικανοτήτων τους. Επίσης προσπαθήσαμε να διερευνήσουμε το επίπεδο συνεργασίας με τον κοινωνικό λειτουργό που απευθύνεται στα άτομα με αναπηρία.

Χαρακτηριστικά, έγινε χρήση των διεθνών μηχανών αναζήτησης όπως CINAHL, PsycINFO(1987-11), OvidMEDLINE (1996-11), ASSIA, EMBASE (1980-2011), με την αρθρογραφία σχετικά με τους Παραολυμπιακούς να είναι ιδιαίτερα περιορισμένη και εστιασμένη στην πλειοψηφία της σε θέματα τραυματισμών και θεραπείας των αναπήρων, αναλόγως του εκάστοτε προβλήματος αναπηρίας. Ως συμπληρωματική δε πηγή υλικού προς επεξεργασία – όσον αφορά στους Έλληνες αθλητές – λειπούργησαν οι σχετικές με αυτούς ιστοσελίδες.

2. Ορισμός της αναπηρίας

Για την αναπηρία έχουν καταγραφεί πολλοί και διαφορετικοί μεταξύ τους ορισμοί, που προκύπτουν από τον τρόπο αντίληψης αυτής από τους εκάστοτε συγγραφείς. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας «*Αναπηρία είναι το αποτέλεσμα οργανικών ή περιβαλλοντολογικών αιτίων, που δημιουργούν ένα σύνολο εμποδίων σε σημαντικές εκφάνσεις της ζωής, όπως η αυτοεξυπηρέτηση, η απασχόληση, η εκπαίδευση, η ψυχαγωγία και η γενικότερη κοινωνική συμμετοχή*» (www.who.int).

Ο όρος «ανάπηρος» σύμφωνα με τον ορισμό του ΟΗΕ (1975) αναφέρεται σε οποιοδήποτε άτομο δεν μπορεί να καλύψει μόνο του όλες ή ένα μέρος από τις ανάγκες που απαιτούνται για να έχει μια φυσιολογική ζωή λόγω κάποιου εκ γενετής ή επίκτητου σωματικού ή διανοητικού μειονεκτήματος. Όσον αφορά στην κοινωνική προσέγγιση της αναπηρίας, η αναπηρία είναι η απώλεια ή η μερική απώλεια των ευκαιριών να συμμετέχει το άτομο στη φυσιολογική ζωή της κοινότητας, όπου ζει, σε ισότιμη βάση με άλλους εξ αιτίας φυσικών ή κοινωνικών εμποδίων (Oliver, 1998).

Συμπληρωματικά στους παραπάνω ορισμούς εντοπίζονται βιβλιογραφικά και οι ακόλουθες έννοιες στην προσέγγιση της αναπηρίας:

- Το μειονέκτημα, το οποίο ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ορίζει ως «*κάθε απώλεια ουσίας ή αλλοίωσης μιας δομής ή μιας ψυχολογικής, φυσιολογικής ή ανατομικής λειτουργίας*».

- Η ανικανότητα, που «αντιστοιχεί σε κάθε μερική ή ολική ελάττωση της ικανότητας να κάνουμε μια δραστηριότητα με ένα συγκεκριμένο τρόπο στα όρια που θεωρούνται ως φυσιολογικά».
- Το ελάττωμα, που προκύπτει σε ένα άτομο από την ανεπάρκεια ή την ανικανότητα που περιορίζει ή απαγορεύει την επίτευξη ενός ρόλου, ο οποίος είναι ομαλός για το άτομο αυτό, ανάλογα με την ηλικία, το φύλο, τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς παράγοντες (Ζώνιου - Σιδέρη, 1998: 14-15).

Στις κοινωνικές επιστήμες και στις σπουδές που έχουν ως αντικείμενο τη μελέτη της αναπηρίας, η βιβλιογραφία γενικά επικεντρώνεται στην αιτία και το αποτέλεσμα της αναπηρίας, ειδικότερα εστιάζοντας στις στάσεις των ανθρώπων και στα εμπόδια που συμβάλλουν στην απομόνωσή τους, ζώντας στις φιλελεύθερες κοινωνίες (Goggin and Newell, 2000). Είναι γεγονός ότι η αναπηρία δημιουργεί μία σειρά από σκέψεις και πρακτικές που ενθαρρύνουν τη διαφορετική ή ανισότιμη αντιμετώπιση των ατόμων που διαφέρουν. Οι δε κοινωνίες αντιλαμβάνονται την αναπηρία είτε με αντικειμενικά είτε με υποκειμενικά κριτήρια (Kumari-Campbell, 2008).

3. Ιστορική αναδρομή των Παραολυμπιακών Αγώνων

Κατά τη Διεθνή Παραολυμπιακή Επιτροπή (IPC) (www.paralympic.org), ο όρος «Παραολυμπιακοί» προέκυψε ως παράπλευρος όρος των “Ολυμπιακών”, συνδυάζοντας την Ολυμπιακή παράδοση, τον εορτασμό και το κλίμα των Ολυμπιακών Αγώνων –που θεωρούνται οι Παγκόσμιοι Αγώνες– με την πραγματικότητα της αναπηρίας. Έτσι, σταδιακά, οι Παραολυμπιακοί Αγώνες βρέθηκαν συνοδοιπόροι με το Ολυμπιακό Κίνημα. Ούτως ή άλλως το πρόθεμα «Παρα» σημαίνει δίπλα ή εκτός και σε αυτήν τη βάση οι Παραολυμπιακοί αποτελούν τους παράλληλους αγώνες που έπονται των Ολυμπιακών. (Gold and Gold, 2007).

Η άθληση των ατόμων με αναπηρία έχει τις ρίζες της στον 19ο αιώνα, αναφερόμενη τότε στη σωματική εκπαίδευση των κωφών ατόμων. Η πρώτη Λέσχη Αθλητισμού για τους Κωφούς δημιουργήθηκε στο Βερολίνο το 1888, ενώ το 1924 στο Παρίσι, εκατόν σαράντα (140) αθλητές συμμετείχαν στους Πρώτους “Σιωπηρούς” Αγώνες, καθότι απευθύνονταν σε κωφούς (Seguillon, 2002). Στη συνέχεια, ο Γερμανός νευροχειρουργός Guttmann (1976, όπως αναφέρεται στο Gold and Gold, 2007), που έφυγε από τη Γερμανία το 1939 και έζησε στη Μεγάλη Βρετανία λόγω του πολέμου, ασχολήθηκε με την παραπληγία, την πιο σοβαρή πάθηση της εποχής του. Η άθληση προβλήθηκε μεταξύ άλλων ως ένα μέσο βελτίωσης της ψυχικής και σωματικής υγείας των παραπληγικών, η οποία σταδιακά άρχισε να λαμβάνει ανταγωνιστικό χαρακτήρα. Στις 28 Ιουλίου του 1948 έγινε στην Αγγλία ένας αθλητικός διαγωνισμός μπροστά στο Νοσοκομείο Stoke Mandeville και ένας άλλος στο Σπίτι των Star and Garter στην περιοχή του Richmond (Goodman, 1986). Οι αγώνες επαναλήφθηκαν το 1949, με την εκφρασμένη ελπίδα από τον Guttmann να γίνουν διεθνείς. Το κίνημα αυτό

συν τω χρόνω όντως εξαπλώθηκε και πήρε ηχηρές διαστάσεις, ενώ το 1957 πρωτο-χρησιμοποιήθηκε ο όρος «Παραολυμπιακοί» (Gold and Gold, 2007). Παρόλα αυτά, οι Παραολυμπιακοί Αγώνες στην αμιγή και επίσημή τους διάσταση, διοργανώθηκαν για πρώτη φορά το 1960 στη Ρώμη. Η δε συχνότητα της διεξαγωγής τους είναι κάθε τέσσερα (4) χρόνια, πάντοτε την ίδια χρονιά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Έλληνες αθλητές συμμετέχουν στους Παραολυμπιακούς Αγώνες από το 1976, ενώ η επίσημη συμμετοχή της Ελλάδας (υπό μορφήν επίσημων εθνικών αποστολών) εγκαινιάστηκε το 1988, με τους Έλληνες αθλητές να έχουν έκτοτε παρουσιάσει καλές επιδόσεις και να έχουν εξασφαλίσει πολλά μετάλλια. Στους Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004, η Ελλάδα συμμετείχε με την πολυπληθέστερη έως σήμερα Παραολυμπιακή ομάδα, αποτελούμενη από εκατόν τριάντα εφτά (137) αθλητές, η οποία κατέδειξε την ανοδική πορεία του Παραολυμπιακού κινήματος στη χώρα και υποκίνησε το ενδιαφέρον της κοινωνίας. Σ' αυτούς τους αγώνες, οι Έλληνες αθλητές και οι Ελληνίδες αθλήτριες κατέκτησαν συνολικά είκοσι (20) μετάλλια (3 χρυσά, 13 αργυρά, 4 χάλκινα). Στους Παραολυμπιακούς του Πεκίνου το έτος 2008, που ήταν οι πιο επιτυχημένοι αγώνες για την Ελληνική Ομάδα μέχρι στιγμής, συμμετείχαν εξήντα εννέα (69) αθλητές και κατέκτησαν είκοσι τέσσερα (24) μετάλλια (5 χρυσά, 9 αργυρά και 10 χάλκινα). Αντίστοιχα, το 2012 στους τελευταίους Παραολυμπιακούς αγώνες που πραγματοποιήθηκαν στο Λονδίνο, συμμετείχαν εξήντα εφτά (67) αθλητές και κατέκτησαν δώδεκα (12) μετάλλια (1 χρυσό, 3 αργυρά και 8 χάλκινα).

4. Αγωνιστικές κατηγορίες και αθλήματα

Λόγω του διαφορετικού βαθμού λειτουργικής ικανότητας κάθε αθλητού και προκειμένου να διασφαλίζεται η επί ίσοις όροις συμμετοχή τους, κατατάσσονται σε διαφορετικές αγωνιστικές κατηγορίες ανάλογα με τις δεξιότητες που απαιτούνται στο κάθε άθλημα. Η «λειτουργική ταξινόμηση σε κατηγορίες» (Functional Classification) εφαρμόζεται στα περισσότερα αθλήματα συντονιζόμενη από ειδικευμένο ιατρικό και τεχνικό προσωπικό, το οποίο αξιολογεί με διάφορες μεθόδους τις λειτουργικές ικανότητες του αθλητή, ούτως ώστε να υπάρχει ομοιόσταση σε κάθε κατηγορία από πλευράς ικανοτήτων των αγωνιζομένων.

Οι κατηγορίες περιγράφονται με κάποιο γράμμα - συνήθως με το κεφαλαίο γράμμα του αθλήματος - και με έναν αριθμό (π.χ. S5 swimming = κολύμβηση, T44 στο Track = Στίβος, F53 Field = Στίβος). Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι μικροί αριθμοί συνήθως φανερώνουν μεγαλύτερο βαθμό αναπηρίας (www.paralympic.gr). Τα δε αθλήματα των Παραολυμπιακών Αγώνων χωρίζονται σε θερινά και χειμερινά. Η πρώτη ομάδα αθλημάτων περιλαμβάνει: Αντισφαίριση με αμαξίδιο, Άρση Βαρών σε πάγκο, Γκόλμπολ (Goalball), Επιτραπέζια Αντισφαίριση, Ιππασία, Ιστιοπλοΐα, Καλαθοσφαίριση με αμαξίδιο, Κολύμβηση, Κωπηλασία, Μπότσια (Boccia), Ξιφασκία με αμαξίδιο, Πετοσφαίριση (καθιστών), Ποδόσφαιρο 7x7 και 5x5, Ποδηλασία, Ρά-

γκμπυ με αμαξίδιο, Σκοποβολή, Στίβο, Τοξοβολία και Τζούντο. Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει: Αλπικό Σκι, Διάθλο, Κέρλινγκ με αμαξίδιο, Σκι Αντοχής και Χόκεϊ επί πάγου με έλκηθρο (www.paralympic.gr).

5. Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού ως προς τα άτομα με αναπηρία

Ο κοινωνικός λειτουργός ως επαγγελματίας έχει λάβει κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσής του τις γνώσεις, ώστε να διαχειριστεί θέματα που σχετίζονται με την αναπηρία. Οι συμμετέχοντες στους Παραολυμπιακούς δεν διαφέρουν από τις άλλες περιπτώσεις των ατόμων που έχουν θέματα αναπηρίας, με την επισήμανση ότι απαιτείται εν προκειμένω πιο εξειδικευμένη γνώση εκ μέρους των κοινωνικών λειτουργών, δεδομένου ότι η συστηματική προπόνηση και η εξάρτηση από την κοινότητα από πλευράς εξεύρεσης πόρων και στήριξης της όλης προσπάθειας, τους κάνει μία ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα.

Ο κοινωνικός λειτουργός παρακολουθεί το άτομο με αναπηρία από την αρχή του προβλήματος και σε όλες τις φάσεις που διέρχεται, προκειμένου να κατακτήσει βασικές κοινωνικές δεξιότητες. Συγκεκριμένα, από την προσχολική ηλικία, τη σχολική και την προσπάθειά του για αποκατάσταση του προβλήματός του, ο κοινωνικός λειτουργός είναι παρών. Και τούτο, διότι σε όλες τις μονάδες που λειτουργούν για την αντιμετώπιση της αναπηρίας υπάρχουν εργαζόμενοι κοινωνικοί λειτουργοί που σκοπό έχουν να αντιμετωπίζουν κάθε πρόβλημα και να επιλύουν τις δυσκολίες των αναπήρων και των οικογενειών τους. Οι δυσκολίες αυτές μπορεί να είναι οικονομικές (έκδοση επιδόματος, εύρεση εργασίας, θέματα υγείας), ή κοινωνικές (κοινωνικοποίηση, ελεύθερος χρόνος, δραστηριότητες, σχέσεις με το άλλο φύλο).

Ειδικότερα, ο κοινωνικός λειτουργός σε ένα Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων συμμετέχει στη διεπιστημονική ομάδα, στις παιδαγωγικές συνεδριάσεις των τμημάτων και στις ομάδες εφήβων και ενηλίκων. Πραγματοποιεί ατομικές συναντήσεις με γονείς ή παιδιά και συνεργάζεται με την οικογένεια με σκοπό την επίλυση και την αντιμετώπιση διαφόρων καταστάσεων που προκύπτουν εξ αιτίας της αναπηρίας. Πραγματοποιεί κατ' οίκον επισκέψεις για τη διερεύνηση των συνθηκών διαβίωσης και παρατηρεί το άτομο και τις αντιδράσεις του στο οικογενειακό περιβάλλον. Βοηθά στην κοινωνικοποίηση και συνεργάζεται με διάφορους φορείς, ιδιωτικά κέντρα αποκατάστασης, νοσοκομεία και σχολεία για την αντιμετώπιση ή την επίλυση προβλημάτων του ατόμου με αναπηρία ή άλλου μέλους της οικογένειάς του. Ακόμη, ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί να συνοδεύει το άτομο με αναπηρία σε υγειονομικές επιτροπές ή σε στρατολογικά γραφεία και οφείλει να ενθαρρύνει την έκφραση των συναισθημάτων και των σκέψεών του. Τέλος, ο κοινωνικός λειτουργός παρέχει συμβουλευτική και κοινωνική στήριξη σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο τόσο στο άτομο με αναπηρία, όσο και στην οικογένειά του (Σιδηροπούλου - Τσατσαρού, 2004: 71).

Άλλωστε, η έγκυρη και σαφής πληροφόρηση, η ψυχοκοινωνική στήριξη και η συμβουλευτική είναι εξαιρετικά σημαντικές υπηρεσίες προς τους γονείς, από τη στιγ-

μή που τους ανακοινώνεται ότι το παιδί τους έχει κάποια μορφή αναπηρίας. Κι αυτό, διότι εκείνη την περίοδο διακατέχονται από συναισθήματα αδυναμίας, περίπλοκα, βασανιστικά, με έντονη αμφιθυμία και ενοχή. Συχνά, οι γονείς συμβιώνουν με έντονα συναισθήματα απόρριψης του ενός προς τον άλλον. Πολλά ζευγάρια περνούν κρίση και απαιτείται συμβουλευτική βοήθεια για να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τη νέα κατάσταση, την οποία έχουν κληθεί να βιώσουν και να στηρίξουν το παιδί τους (Ψαρούλη- Τσουμελέα, 2004: 54-55).

Ο κοινωνικός λειτουργός σε συνεργασία με τη διεπιστημονική ομάδα φροντίζει για την ισότιμη ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία μέσω πολύπλευρης υποστήριξης, ευαισθητοποιεί την κοινωνία για την απάλειψη διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού, φροντίζει για τη δικτύωση με την κοινότητα και για τον συντονισμό των δράσεων γύρω από τα θέματα των ατόμων με αναπηρία. Ακόμη, συμμετέχει στην πρόληψη των αναπηριών με παρεμβατικά προγράμματα στην κοινότητα.

Τα άτομα με αναπηρία συχνά καλούνται να ανακαλύψουν μέσα από την αναπηρία τους, με τη στήριξη της οικογένειάς τους και των ειδικών, τις ικανότητές τους στον αθλητισμό. Φυσικά είναι και τα άτομα εκείνα που η αναπηρία τους είναι επίκτητη και αποφασίζουν μόνα, μετά την αποδοχή του προβλήματός τους, να αντλήσουν από μέσα τους δύναμη και να συνεχίσουν.

Στην περίπτωση των Παραολυμπιακών Αγώνων, επιπλέον των ρόλων που αναφέρθηκαν παραπάνω, οι κοινωνικοί λειτουργοί ενδέχεται να εργάζονται ως συνοδοί των αθλητών και αυτών που προετοιμάζονται για τη συμμετοχή τους και να τους ενθαρρύνουν για υγιή ανταγωνισμό και επιτυχία. Συμπληρωματικά, επιλύουν θέματα που δημιουργούν προσκόμματα στην απόδοση των αθλητών, με σκοπό να διατηρούν το σθένος τους για προσπάθεια και επίσης καλύπτουν υποστηρικτικά τον αθλητή σε στιγμές αδυναμίας, καθώς και στη διαχείριση των συναισθημάτων του, ώστε να συνεχίσει να πετυχαίνει τους στόχους του. Τέλος, ο κοινωνικός λειτουργός συμμετέχει ως συνήγορος στη διεκδίκηση των κοινωνικών δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

6. Μεθοδολογία της έρευνας

6.1 Σκοπός-Στόχος

Η εν λόγω έρευνα διεξήχθη στα γραφεία του Συλλόγου των Παραολυμπιονικών Ελλάδος, με σκοπό να αναδείξει τη σημασία της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στους Παραολυμπιακούς Αγώνες, τα εμπόδια, καθώς και τις προοπτικές της προσπάθειάς τους. Επιμέρους στόχοι ήταν η καταγραφή των αθλημάτων με τα οποία συμμετέχουν και η προσωπική εκτίμηση των ιδίων των αθλητών για τις επιδόσεις τους. Η έρευνα στόχευε, επίσης, στο να αναδείξει ποια ήταν τα κίνητρά τους για συμμετοχή στους Παραολυμπιακούς Αγώνες, κατά πόσο οι αθλητές έχουν υποστήριξη στην προσπάθεια αυτή και πώς αντιμετωπίζουν θέματα, όπως οι καθημερινές τους μετακινήσεις, καθώς και η καταλληλότητα των χώρων για την άθλησή τους. Τέλος, η έκφραση των συναισθημάτων των αθλητών σχετικά με τη συμμετοχή τους

στους Παραολυμπιονικούς Αγώνες, αποτέλεσε έναν από τους σημαντικότερους στόχους της έρευνάς μας.

Η έρευνα διεξήχθη το έτος 2011.

6.2 Μέθοδος συλλογής δεδομένων

Η μέθοδος της συλλογής των δεδομένων που εφαρμόστηκε στη συγκεκριμένη έρευνα είναι η ποσοτική, με εργαλείο το ερωτηματολόγιο, που δόθηκε στον ορισθέντα πληθυσμό ως δείγμα.

6.3 Δείγμα – Δειγματοληψία

Το δείγμα μας, το οποίο ανέρχεται σε πενήντα ένα (51) άτομα, προέρχεται από τον Σύλλογο Ελλήνων Παραολυμπιονικών, ο οποίος έχει εκατόν οκτώ (108) εγγεγραμμένα μέλη.² Μετά από ενημέρωση όλων των μελών για τους σκοπούς της έρευνας, 51 αθλητές δέχθηκαν να συμμετάσχουν. Το δείγμα θεωρείται αντιπροσωπευτικό του συνολικού πληθυσμού-στόχου λόγω του υψηλού ποσοστού συμμετοχής (47,2%), με τον περιορισμό της μη καταγραφής των λόγων που τα μισά και πλέον μέλη δεν δέχθηκαν να συμμετάσχουν. Επειδή κάποιοι από τους συμμετέχοντες κατοικούν στην επαρχία, με προκύπτουσα την αντικειμενική δυσκολία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων, έγινε σε αυτές τις περιπτώσεις τηλεφωνική και όχι δια ζώσης επικοινωνία, με την καταγραφή των απαντήσεων από μέλος της ερευνητικής ομάδας.

6.4 Τήρηση απορρήτου

Για λόγους τήρησης του απορρήτου, δεν έχει συμπεριληφθεί κανένα προσωπικό στοιχείο των συμμετεχόντων που να υποδηλώνει την ταυτότητά τους, ενώ η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου έγινε, μετά τη διαβεβαίωση του κάθε αθλητή ότι οι προσωπικές απόψεις του, που θα καταγραφούν στις απαντήσεις, θα τύχουν προσεκτικής ανάλυσης, ώστε να μην γίνει φανερή η ταυτότητά του. Επίσης, η έρευνα έγινε αφού ενημερώθηκαν και διασφαλίστηκε η ελεύθερη συναίνεσή τους.

7. Παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας

Στο παρόν κεφάλαιο θα παρουσιαστούν και θα σχολιαστούν τα ευρήματα της έρευνάς μας, τα οποία έχουν ως εξής:

7.1 Φύλο

Η πλειοψηφία των αθλητών, που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν άντρες σε ποσοστό 82,4% (n=42), ενώ μόλις το 17,6% (n=9) ήταν γυναίκες, πράγμα που καταδεικνύει ότι το ποσοστό των αντρών που συμμετέχουν στους Παραολυμπιακούς Αγώνες είναι σημαντικά μεγαλύτερο από αυτό των γυναικών.

2. Ως μέλη του Συλλόγου γίνονται δεκτοί αθλητές που έχουν καταλάβει έως και την όγδοη θέση στο άθλημά τους σε Παραολυμπιακούς Αγώνες.

7.2 Ηλικία

Το 41,2% (n=21) των αθλητών είναι ηλικίας 25 έως 35 ετών, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι περισσότεροι Παραολυμπιονίκες ασχολούνται από νεαρή ηλικία με τον αθλητισμό. Ποσοστό 33,3% (n=17) αντιστοιχεί στις ηλικίες από 36 έως 45 ετών αποδεικνύοντας ότι και μεγαλύτερης ηλικίας άτομα συμμετέχουν σε σημαντικό μάλιστα ποσοστό σε αθλητικούς αγώνες. Επίσης ένα ποσοστό 3,9 αντιστοιχεί σε 2 άτομα ηλικίας 15 έως 24 και ένα ποσοστό 21,6% αντιστοιχεί σε 11 αθλητές ηλικίας άνω των 46 ετών. Η ανάλυση του αποτελέσματος δείχνει ότι οι Παραολυμπιονίκες είναι μία ομάδα αθλητών που καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος ηλικιών σε σύγκριση με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, όπου ο μέσος όρος ηλικιών είναι σαφώς χαμηλότερος.

7.3 Οικογένεια

Σχεδόν οι μισοί αθλητές του δείγματος (ποσοστό 49,0%, n=25) συμβιώνουν με τη συζυγική τους οικογένεια. Το 25,5% (n=13) των αθλητών μένουν μόνοι τους και το 21,6% (n=11) ζουν με την πατρική τους οικογένεια. Τέλος, 2 άτομα (3,9%) δήλωσαν ότι διαμένουν με φίλο/φίλη τους.

7.4 Συμμετοχή σε αθλήματα

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 1, οι αθλητές αγωνίζονται κυρίως σε αθλήματα τα οποία εντάσσονται στην κατηγορία του στίβου σε ποσοστό 56,9%. Για την καλύτερη διαχείριση των δεδομένων της έρευνάς μας αποφασίστηκε η ένταξη των αθλημάτων: άλμα εις ύψος, άλμα εις μήκος, σφαιροβολία, ακοντισμός, δισκοβολία, 100m, 200m, 400m και 800m σε μία γενική κατηγορία, αυτή του στίβου. Το επόμενο άθλημα κατά προτίμηση είναι η κολύμβηση σε ποσοστό 19,6%. Επιπλέον, υπήρχαν αθλητές, οι οποίοι ασχολούντο με περισσότερα του ενός αθλήματα.

Πίνακας 1: Αριθμός αθλητών ανά άθλημα

	Αριθμός αθλητών	%
1. Άρση Βαρών	1	2,0
2. Ιστιοπλοΐα	3	5,9
3. Καλαθοσφαίριση	1	2,0
4. Κολύμβηση	10	19,6
5. Μπότσια	1	2,0
6. Ποδόσφαιρο 5Χ5	1	2,0
7. Στίβος	29	56,9
8. Τοξοβολία	1	2,0
9. Τζούντο	1	2,0
10. Στίβος & Καλαθοσφαίριση	2	3,9
11. Κολύμβηση & Πτεροσφαίριση	1	2,0
Σύνολο	51	100,0

7.5 Κίνητρα συμμετοχής

Όσον αφορά στο θέμα των κινήτρων, σημαντικό ρόλο στην παρότρυνση για τη συμμετοχή των αθλητών στους Παραολυμπιακούς Αγώνες διαδραμάτισαν οι φίλοι σε ποσοστό 33,3% ($n=17$), ενώ το 23,5% ($n=12$) του δείγματος ανέφερε ότι η ενασχόληση με τον αθλητισμό ήταν ατομική πρωτοβουλία. Η παρότρυνση από μέλους των γονέων των αθλητών αγγίζει το 15,7% ($n=8$), ενώ σημαντική υπήρξε η ενθάρρυνση και από άλλες πηγές όπως, άλλα μέλη της οικογένειάς τους (παιδιά, σύζυγοι και άλλοι), τον προπονητή τους ή τον φορέα αποκατάστασης. Συνολικά, η συντριπτική πλειοψηφία, δηλαδή το 82%, είχε την υποστήριξη και τη βοήθεια σε πρακτικό επίπεδο από την οικογένειά του, στοιχείο που αναμφισβήτητα λειτουργεί ενισχυτικά ως προς την εξακολούθηση εμπλοκής με τον αθλητισμό.

7.6 Επιδόσεις των αθλητών

Από το δείγμα, 32 αθλητές συμμετείχαν στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου, το 2008. Η επίδοση αυτών των αθλητών, σύμφωνα με την εκτίμησή τους, ήταν κατά πλειοψηφία πολύ καλή σε ποσοστό 43,1% ($n=22$) και μέτρια σε ποσοστό 11,8% ($n=6$).³ Σημειώνεται ότι, όσοι δεν εκτίμησαν την επίδοσή τους ως πολύ καλή τη συσχέτισαν με τη μη λήψη μεταλλίου.

Όσον αφορά στο σύνολο των μεταλλίων που κέρδισαν οι αθλητές του δείγματος, οι 33 (64,7 %) από τους 51 έχουν διακριθεί και κερδίσει μετάλλιο σε Παραολυμπιακούς Αγώνες, έως και τους Αγώνες του Πεκίνου [Πίνακας 2]. Στην ερώτηση πόσα μετάλλια ανά είδος έχουν κατακτήσει οι αθλητές των Παραολυμπιακών Αγώνων, μας απαντούν ότι ποσοστό 11,8% των αθλητών έχει κερδίσει ένα χάλκινο μετάλλιο, το 9,8% έχει κερδίσει ένα ασημένιο μετάλλιο και το 5,9% του συνόλου του δείγματος έχει κερδίσει ένα χρυσό. Σημαντικός αριθμός αθλητών έχουν κερδίσει περισσότερα από ένα μετάλλια και συχνά διαφορετικού είδους.

7.7 Αθλητικές υποδομές και προσβασιμότητα

Όσον αφορά στις αθλητικές υποδομές, το μεγαλύτερο ποσοστό 68,6% ($n=35$) απάντησε ότι υπάρχουν κατάλληλοι χώροι προπόνησης, ενώ το 31,4% ($n=16$) υποστήριξε το αντίθετο. Θα πρέπει να λάβουμε υπόψιν μας βέβαια, ότι ένα ποσοστό των αθλητών, που συμμετέχει στους Παραολυμπιακούς Αγώνες διαμένει στην επαρχία, όπου η απουσία κατάλληλων ή και γενικότερα χώρων για την άθλησή τους είναι σύνηθες φαινόμενο.

Είναι γεγονός ότι οι περισσότερες εκ των υπάρχουσών αθλητικών εγκαταστάσεων δεν πληρούν προδιαγραφές για άτομα με αναπηρία, με αποτέλεσμα μεγάλο ποσοστό αυτών των αθλητών να αντιμετωπίζει σημαντικές δυσκολίες ως προς την πρό-

3. Η ερώτηση αυτή αναφέρεται στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου, διότι αυτοί ήταν οι τελευταίοι αγώνες πριν τη διεξαγωγή της έρευνας.

Πίνακας 2: Αριθμός μεταλλίων που έχει απονεμηθεί στους Παραολυμπιονίκες αθλητές έως το 2008				
	Συχνότητα	%	Έγκυρο ποσοστό	Αθροιστική κατανομή
1 Χρυσό	3	5,9	9,1	9,1
1 Ασημένιο	5	9,8	15,2	24,2
1 Χάλκινο	6	11,8	18,2	42,4
2 Χρυσά	1	2,0	3,0	45,5
4 Χρυσά	1	2,0	3,0	48,5
2 Ασημένια	3	5,9	9,1	57,6
4 Ασημένια	1	2,0	3,0	60,6
1 Χρυσό & 1 Ασημένιο	2	3,9	6,1	66,7
1 Χρυσό & 2 Ασημένια	1	2,0	3,0	69,7
1 Χρυσό, 1 Ασημένιο & 3 Χάλκινα	2	3,9	6,1	75,8
1 Χρυσό & 1 Χάλκινο	2	3,9	6,1	81,8
2 Χρυσά & 2 Ασημένια	1	2,0	3,0	84,8
4 Χρυσά, 4 Ασημένια & 1 Χάλκινο	1	2,0	3,0	87,9
1 Ασημένιο & 1 Χάλκινο	1	2,0	3,0	90,9
1 Ασημένιο & 2 Χάλκινα	1	2,0	3,0	93,9
1 Ασημένιο & 3 Χάλκινα	1	2,0	3,0	97,0
2 Ασημένια & 1 Χάλκινο	1	2,0	3,0	100,0
Σύνολο	33	64,7	100,0	
Missing system	18	35,3		
Σύνολο συμμετεχόντων	51	100,0		

σβασή του σε αυτές. Επιπρόσθετα, οι λανθασμένοι ή ελλειμματικοί σχεδιασμοί των κιριών και των εγκαταστάσεων προκαλούν λειτουργικά προβλήματα, τα οποία αγγίζουν σε μεγάλο βαθμό το 35,3% (n=18) του πληθυσμού της έρευνας, ενώ για το 29,4% (n=15) φαίνονται να είναι ηπιότερα. Ποσοστό 17,6% (n=9) σχολίασε πως δεν αντιμετωπίζει σχετικές δυσκολίες.

Εντυπωσιακό είναι ότι, παρότι οι διευκολύνσεις που παρέχουν τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς δεν είναι στο σύνολό τους κατάλληλες για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία, παρατηρείται με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, ότι το 82,4% (n=42) εκ των ερωτηθέντων μετακινούνται μόνοι τους, ενώ το 17,6% (n=9) χρειάζονται συνοδό για τις μετακινήσεις τους.

7.8 Ενημέρωση του κοινού

Η άποψη του σώματος των ερωτηθέντων είναι πως το κοινό δεν είναι επαρκώς ενημερωμένο για την ύπαρξη και τη λειτουργία του θεσμού των Παραολυμπιακών Αγώνων. Χαρακτηριστικά, υψηλό ποσοστό 78,4% (n=40) πιστεύει πως οι Παραο-

λυμπιακοί δεν τυγχάνουν της προσοχής του κοινού και μάλιστα πολλοί είναι εκείνοι που δεν γνωρίζουν για τον θεσμό. Ωστόσο το 21,6% (n=11) πιστεύει ότι υπάρχει ενημέρωση γι' αυτό το θέμα.

7.9 Νομοθεσία

Αξιοσημείωτο είναι ότι το 96,1% (n=49) των ερωτηθέντων θεωρεί πως πρέπει να γίνουν βελτιώσεις στη νομοθεσία σχετικά με τους Παραολυμπιακούς Αγώνες, ενώ μόνο το 3,9% (n=2) είναι ικανοποιημένο από την ισχύουσα νομοθεσία. Κατά την άποψη των δυσαρεστημένων αθλητών δεν κατοχυρώνονται πλήρως και με σαφήνεια όλα τους τα δικαιώματα σε σχέση με τη συμμετοχή τους σε Παραολυμπιακούς Αγώνες.

7.10 Συνεργασία με ειδικούς

Η συντριπτική πλειοψηφία, δηλαδή το 94,1% (n=48) των ερωτηθέντων της έρευνας, αντιλαμβάνεται ως επιβεβλημένη τη συνεργασία των ειδικών στα προγράμματα αποκατάστασης των αθλητών. Υποστηρίζουν την αναγκαιότητα της παρουσίας των διεπιστημονικών ομάδων για την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση των αθλητών που χρήζουν αποκατάστασης, ύστερα από ενδεχόμενους τραυματισμούς.

7.11 Συνεργασία με κοινωνικό λειτουργό

Όπως προέκυψε από το δείγμα μας, το 78,4% (n=40) των ερωτηθέντων δεν έχει συνεργαστεί ποτέ με κοινωνικό/ή λειτουργό, σε αντίθεση με ένα ποσοστό 21,6% (n=11) που έχει συνεργασθεί. Ενδεχομένως, είτε ο ρόλος των κοινωνικών λειτουργών δεν είναι ιδιαίτερα γνωστός στους αθλητές του δείγματος, είτε οι τελευταίοι δεν προτιμούν ή δεν επιδιώκουν τη συνεργασία μαζί τους. Ακόμη, θα μπορούσαμε να υποθέσουμε πως δεν εργάζονται κοινωνικοί λειτουργοί στους χώρους του αθλητισμού. Όμως τίθεται το ερώτημα τι συμβαίνει στα ειδικά σχολεία ή στις παράλληλες τάξεις που κάποιοι από τους Παραολυμπιονίκες έχουν φοιτήσει; Επίσης, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία όπως έχουμε ήδη αναφέρει, ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στα κέντρα αποκατάστασης αναπήρων είναι ιδιαίτερα σημαντικός και αποτελεσματικός. Θα ανέμενε λοιπόν κανείς, το έργο του κοινωνικού λειτουργού να είναι ευρύτερα γνωστό στους αθλητές που έχουν περάσει από κέντρα αποκατάστασης ή/και παράλληλες σχολικές τάξεις. Μια εξήγηση μπορεί να είναι η εξής: Ως γνωστόν ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού ποικίλει ανάλογα με τα καθήκοντα που του ανατίθενται και τη φύση του φορέα όπου εργάζεται. Για παράδειγμα, ο κοινωνικός λειτουργός μπορεί να συνοδεύει τα άτομα στους χώρους άθλησης, σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας όπου χρειάζεται, να διεκπεραιώνει διοικητικής φύσεως υποθέσεις των αθλητών. Επομένως μπορεί να συγχέεται ο ρόλος του με άλλες ειδικότητες και έτσι να μη γίνεται με σαφήνεια κατανοητός και διακριτός στον αθλητή.

7.12 Προοπτική για το μέλλον

Όσον αφορά τη συμμετοχή των αθλητών στους Παραολυμπιακούς Αγώνες στο μέλλον, οι περισσότεροι αθλητές τη χαρακτήρισαν «πολύ δύσκολη», «αβέβαιη», «άγνωστη» και «ζοφερή». Τόνισαν ότι χρειάζεται μεγαλύτερη συμμετοχή αθλητών, διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους, οικονομική ενίσχυση και προβολή από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Σημαντικές βέβαια κρίνονται και οι αισιόδοξες φωνές, που όρισαν το μέλλον σε αυτό το πεδίο «λαμπρό», «ισχυρό» και «καλό», καθώς και ότι λόγω του αθλητικού θεάματος που προσφέρουν θα γίνονται όλο και πιο εμπορικοί, με την έννοια ότι θα προσέρχονται στους αθλητικούς χώρους περισσότεροι θεατές και έτσι θα ενισχύεται οικονομικά η όλη προσπάθειά τους.

Επίλογος

Από τα αποτελέσματα της έρευνάς μας προκύπτουν σε γενικές γραμμές τα ακόλουθα: Οι ανάπηροι αθλητές βιώνουν στο σύνολό τους ιδιαίτερος θετικά τη συμμετοχή τους στους Παραολυμπιακούς Αγώνες, με έντονο το αίσθημα της ανατροφοδότησης, της επιτυχίας και της καταξίωσης, τα οποία αποτελούν σημαντικά κίνητρα για τον αγώνα στον στίβο της ζωής. Για πολλούς μάλιστα, η επιτυχία συνιστά έννοια ταυτόσημη με τη λήψη μεταλλίου, οπότε το κίνητρο εν προκειμένω έχει εξωτερικό χαρακτήρα.

Το σημείο της έρευνάς μας, που θα θέλαμε να αναδείξουμε, είναι ότι μεγάλο ποσοστό των αθλητών δεν είχαν συνεργασία με κοινωνικό λειτουργό στα πλαίσια των αθλητικών τους δραστηριοτήτων ή/και δεν γνώριζαν το έργο του κοινωνικού λειτουργού. Θεωρούμε ότι, ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού κοντά στον ανάπηρο αθλητή περιλαμβάνει μία σειρά από δεξιότητες που συνδέονται με τον κοινωνικό και υποστηρικτικό ρόλο του ως επαγγελματία. Για παράδειγμα, όπως προέκυψε και από την εμπειρία που αποκτήσαμε από επίσκεψή μας σε φορείς, όπου απασχολούνται οι αθλητές και τους προσφέρονται μία σειρά από άλλες δραστηριότητες κατάρτισης και ένταξης, υπήρχαν πολλοί κοινωνικοί λειτουργοί που λειτουργούσαν με ομαδικό πνεύμα στο πλαίσιο της διεπιστημονικής συνεργασίας ή/και συνόδευαν τους αθλητές στις προπονήσεις τους. Όμως, οι αθλητές δεν συνέδεαν ορισμένες δραστηριότητες αυστηρά με τα καθήκοντα του κοινωνικού λειτουργού, όπως τη συνοδεία, καθώς πίστευαν ότι είχαν προσληφθεί ως συνοδοί και όχι ως κοινωνικοί λειτουργοί. Αυτό δημιουργεί ερωτήματα σχετικά με το κατά πόσο ορθά ή όχι αποτυπώνεται στη συνείδηση των αθλητών η σημαντικότητα και η αξία του έργου του ειδικού. Παράλληλα, διαφάνηκε ότι οι υπηρεσίες δεν είναι στελεχωμένες με επαρκή αριθμό κοινωνικών λειτουργών, αφού η πλειονότητα των αθλητών στο δείγμα μας ανέφεραν ότι δεν είχαν την ευκαιρία να συνεργαστούν μαζί τους. Η έλλειψη αυτή αποτυπώθηκε ιδιαίτερα στις απαντήσεις των αθλητών που προέρχονται από επαρχιακές πόλεις. Επομένως, η αύξηση των προσλήψεων κοινωνικών λειτουργών στις δομές αποκατάστασης αλλά και εν γένει στο χώρο του αθλητισμού κρίνεται αναγκαία.

Ο κοινωνικός λειτουργός έχει πολλά να προσφέρει στον χώρο του αθλητισμού και ιδιαίτερα στον τομέα της στήριξης των αθλητών και πιστεύουμε ότι, πρέπει να ενισχυθεί ιδιαίτερα ο ρόλος του, μέσα από ενέργειες κατάρτισης ή εξειδίκευσης στη διαχείριση και την αποτελεσματική επαγγελματική παρέμβαση. Λόγω του στρες και των απαιτήσεων που συνεπάγεται η υπερπροσπάθεια των αθλητών, ο κοινωνικός λειτουργός πρέπει να διαθέτει αυτή την εξειδικευμένη γνώση, ώστε να επιτελέσει τον συμβουλευτικό και υποστηρικτικό του ρόλο. Φυσικά, στις περιπτώσεις της αναπηρίας απαιτείται διαθεσιμότητα πόρων, που θα υποστηρίξουν το έργο του κοινωνικού λειτουργού, ώστε να υπάρχει μία συνέχεια στη συνεργασία αθλητή – κοινωνικού λειτουργού μέσα στο πέρας του χρόνου, όπως για παράδειγμα, η συνοδεία του πρώτου σε κράτη του εξωτερικού για συμμετοχή στο άθλημά του. Αυτές βέβαια οι προτάσεις δεν αναιρούν την αξία άλλων πηγών στήριξης: οι περισσότεροι αθλητές ανέφεραν ότι η συναισθηματική και η οικονομική υποστήριξη προέρχονται κυρίως από το οικογενειακό και φιλικό τους περίγυρο και φυσικά από τη δύναμη που αντλούν από τον ίδιο τους τον εαυτό.

Όσον αφορά στο μέλλον της συμμετοχής των Ελλήνων αθλητών στους Παραολυμπιακούς Αγώνες, ύστερα από τις καταθέσεις των ίδιων των αθλητών που συμμετέχουν στους Παραολυμπιακούς Αγώνες και βάσει των σημερινών δεδομένων, προβλέπεται αρκετά δυσσώينو, καθώς η πολιτεία δεν προάγει ένα ισότιμο περιβάλλον για τα άτομα με αναπηρία. Καθημερινά καλούνται να αντιμετωπίσουν δυσκολίες στη μετακίνησή τους προς τους χώρους άθλησης, εμπόδια στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους και έλλειψη πόρων για να υποστηρίξουν την προσπάθειά τους. Άρα, απαιτούνται υποστηρικτικά κοινωνικά δίκτυα, πέραν της οικογένειας και της ομάδας τους, που θα αναλάβουν να επιλύσουν κυρίως τα πρακτικά προβλήματα.

Η μέριμνα από πλευράς της πολιτείας για την ενημέρωση της κοινωνίας σχετικά με τον θεσμό των Παραολυμπιακών Αγώνων, προκειμένου να εξασφαλιστούν κίνητρα και υποστήριξη της προσπάθειας των αθλητών αποτελεί αναμφισβήτητη κοινωνική επιταγή και συνάδει με τον σεβασμό που πρέπει να επιδεικνύουμε όλοι απέναντι σε αυτούς που προσφέρουν στην πατρίδα μας, μέσα από τις δικές τους προσπάθειες.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ελληνικές

- Ζώνιου – Σιδέρη Α. (1998). *Οι Ανάπηροι και η Εκπαίδευσή τους. Μια Ψυχοπαιδαγωγική Προσέγγιση της Ένταξης*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Σιδηροπούλου – Τσατσαρού Ε. (2004). *Δουλεύοντας με οικογένειες με νοητική υστέρηση. Στο Μαργιπλής Δ., Μωράνου Λ., Αξιοποίηση Ανθρωπίνου Δυναμικού στο Δίκτυο Δομών για Ατομα με Αναπηρία – Πρακτικά Πανελλήνιου Επιστημονι-*

κού Συνεδρίου. Φιλιατρά: Κέντρο Αποθεραπείας Φυσικής και Κοινωνικής Αποκατάστασης.

Ψαρούλη- Τσουμελέα Δ. (2004). Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α.με.Α. Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις. Στο Μαργιπλής Δ., Μωράνου Λ., *Αξιοποίηση Ανθρώπινου Δυναμικού στο Δίκτυο Δομών για Ατομα με Αναπηρία – Πρακτικά Πανελλήνιου Επιστημονικού Συνεδρίου*. Φιλιατρά: Κέντρο Αποθεραπείας Φυσικής και Κοινωνικής Αποκατάστασης.

Αγγλικές

Alderson, P., (1998). Theories in Health Care and Research: The importance of theories in health care, *The British Medical Journal*, 317 (7164): 1007-1010.

Goggin G., Newell C., (2000). Crippling Paralympics? Media, disability and Olympism, *Media International Australia*, 97:71-83.

Gold JR, Gold MM, (2007). *Olympic Cities: Urban Planning, City Agendas and the World's Games, 1896 to the present*. Studies in History, Planning and the Environment Series, London, Routledge.

Goodman S. (1986). *Spirit of Stoke Mandeville: the Story of Sir Ludwig Guttmann*, London, Collins.

International Paralympic Committee. (IPC), Bonn: International Paralympic Committee. Available online at: www.paralympic.org/release/Main_Sections_Menu/IPC/About_the_IPC (assessed 21-1-11).

Kumari-Campbell FA., (2008). Exploring internalized ableism using critical race theory, *Disability and Society*, 23:2, 151-162.

Oliver M., (1998). Theories of disability in health practice and research, *British Medical Journal*, 317(7170):1446-9.

Oliver M. (1996). *Understanding Disability: from Theory to Practice*, Basingstone, MacMillan.

Peers D., (2009). (Dis)empowering Paralympic histories, absent athletes and disabling discourses, *Disability and Society*, 24(5): 653-665.

Seguillon D, (2002). The origins and consequences of the first World Games for the Deaf: Paris 1924, *International Journal of the History of Sport*, 19(1):119.

Διαδικτυακές Διευθύνσεις:

<http://www.who.int>

<http://www.disabled.gr/lib/?p=25835#more-25835>.

<http://www.paralympic.gr/index.php?lang=gr&ctg=36>

<http://www.paralympic.gr/index.php?sec=1&lang=gr&ctg=19>

<http://www.paralympic.gr/index.php?sec=1&lang=gr&ctg=18> αθλητές